Nijmegen

Evaluatie Bomenplan Uitvoeringsagenda 2021-2025 Nijmegen

Datum: 2-12- 2025
Opsteller: [redacted] SR30 Stadsontwikkeling
Versie: definitief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**
Samenvatting **4**
Inleiding **6**
Doelstellingen Bomenplan en Uitvoeringsagenda 2021-2025 **7**
Groei bomenareaal 7
Bescherming bomen 11
Compenseren 11
Groeiplaatsen **13**
Uitvoeringsagenda 2021-2025 **14**
Vervolg **15**

Samenvatting

Het Bomenplan 2021–2025 heeft zijn doelen ruim behaald en de stad groener gemaakt. Wel is voortzetting nodig met meer focus op kwaliteit naast kwantiteit en uitwerking in samenhang met de meerdere functies die bomen vervullen voor het halen van ambities voor klimaatadaptatie (hitte/schaduw), biodiversiteit en gezonde leefomgeving.

Bereikte resultaten

- Groei bomenareaal: Tussen 2022–2025 is het bomenareaal met 8% gegroeid (doel 4%). Het totaal van 4.000 nieuwe bomen wordt gehaald in 2026. Het betreft het aantal bomen in de openbare ruimte die als individuele boom beheerd worden.
- Bescherming: APV en beleidsregels zijn aangepast. Vergunningen en compensatieregelingen zorgen voor betere bescherming en in stand houden van bomen.
- Compenseren: De compensatieregeling is ingevoerd en effectief, maar ruimte voor herplant in de stad wordt schaarser en complexer.
- Groeiplaatsen: Bij 650 (bijzondere) bomen zijn groeiplaatsen verbeterd, o.a. door bodemverbetering, het toepassen van beluchtingstechnieken en vergroting van boomspiegels. Nieuwe aanplant krijgt standaard een hoogwaardige plantplaats. Dit verlengt de levensduur van bomen van gemiddeld 30–40 jaar naar 50–100 jaar.
- Hoofdboomstructuur: De waarden Stadsgezicht, Ecologie, Cultuurhistorie zijn stevig verankerd in de hoofdbomenstructuurkaart.
- Betrokkenheid bewoners: De bomenweggeefdagen in prioritaire hittewijken waren een groot succes en vragen om een vervolg.

Belangrijke lessen en aandachtspunten

- Er is nog steeds grote behoefte aan nieuwe bomen, vooral in prioritaire hittegebieden en in wijken met beperkte vergroening.
- Ondanks de groei in areaal, wijzen de cijfers op een daling van 3% boomkroonbedekking. De gepresenteerde data geven een indicatie door variaties in luchtfotodata en voortschrijdende algoritmes. Niet alle bomen worden gedecteerd. Dit maakt dat de daling als indicatie moet worden gezien.
- De daling toe te wijzen aan stedelijke ontwikkeling, kappen van zieke en dode bomen en beheeringrepen.
- Het boomkroonvolume (het 3D model van de boom) en de daaraan gekoppelde ecosysteemdiensten zijn iets afgenomen. Zoveel mogelijk behoud en voldoende groei van areaal blijft noodzakelijk.
- Kabels en leidingen beperken nu herplant in bijvoorbeeld de historische lanen, maar ook het vergroenen van de stad in de toekomst komt in de knel. Dit vraagt om samenwerking met netbeheerders.
- Het belang van goede groeiplaatsen blijft essentieel voor de baten van bomen, zowel bij nieuwe als bij bestaande bomen.
- Voor compensatie neemt de ruimte in de openbare ruimte af. Daarom is het nodig om nieuwe groengebieden te reserveren en bij grondaankoop ook ruimte voor groen mee te nemen.
- Bij meerstammige bomen is de huidige vergunningsgrens te hoog (30 cm); een verlaging naar 20 cm biedt betere bescherming.
- De compensatieplicht geldt nu pas vanaf percelen >300 m^2; door dit te verlagen naar 150-200 m^2 kan meer groen worden behouden en teruggebracht in wijken.

Een kleine boom van de derde grootte orde is goed inpasbaar op een perceel van circa 200 m^2.

Adviezen voor de volgende periode

- Voortzetten bomenaanplant, met nadruk op kwaliteit en strategische locaties die aansluiten bij ambities voor hoofdbomen- en hoofdgroenstructuur, klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezonde leefomgeving in plaats van uitsluitend aantallen.
- Vergroening prioritaire hittegebieden en benutten van kansen in lege straten en andere wijken.
- Zorgen voor behoud van boomkroonbedekking, betere afspraken maken voor boombehoud bij gebieds-/ ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kan door bijvoorbeeld een nulmeting van de bomen uit te voeren bij de start van een ontwikkeling.
- Inzetten op verbetering in de kwaliteit van monitoring zodat onze meetsystemen zo dicht mogelijk bij de daadwerkelijk boomkroonbedekking in de stad komen.
- Samenwerking met netbeheerders om bomen te combineren met kabels en leidingen. Dit is een risicofactor en bepalend voor het succes en realiseerbaarheid van ambities.
- Reservering van ruimte voor groen en mogelijk aankoop van grond voor groengebieden.
- Blijven investeren in groeiplaatsen van zowel nieuwe als bestaande bomen.
- Aanpassen APV/beleidsregels:
    - Vergunningsplicht meerstammige bomen vanaf 20 cm stamdiameter.
    - Compensatieplicht vanaf 150-200 m^2 percelen.
    - Afwegingstabel voor hinder toevoegen voor particuliere bomen.
- Doorzetten succesvolle maatregelen van vergroening op particulier terrein zoals bomenweggeefdagen, educatie en communicatie als onderdeel van een bredere boodschap die past bij de communicatiestrategie voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.
- Verankering van adviezen uit de evaluatie in het beoogde Omgevingsprogramma Stadsvergroening, met een nieuwe evaluatie in 2030.
- Voortzetten van de monitoring op boomkroonoppervlakte, boomkroonvolume en de ecosysteemdiensten, nieuwe doelen en KPI's.

Inleiding

De stad is hard gegroeid en zal dat de komende decennia blijven doen. Door deze en andere ontwikkelingen in en rond de stad neemt de druk op het openbare groen en de bestaande bomen toe en wordt ruimte voor nieuwe bomen meer beperkt. We zien ook hoe het klimaat verandert en wat voor effect het heeft op de stad. Het kappen van bomen is steeds minder vanzelfsprekend. Eind 2021 heeft het college het *Bomenplan Nijmegen* en de *Uitvoeringsagenda Bomen* vastgesteld. In het Bomenplan staat hoe we zorgvuldig omgaan met ons groene kapitaal. De uitgangspunten ervan zijn opgenomen in de onlangs geactualiseerde *Omgevingsvisie De Nabije Stad 2050*. Daarmee vormt het Bomenplan de thematische beleidsuitwerking van de Omgevingsvisie. Een belangrijk onderdeel van nieuw beleid, is te toetsen of we de juiste koers hebben ingezet en dat we met de maatregelen bereiken wat we voor ogen hadden. Daarom hebben we het Bomenplan en de uitvoering daarvan geëvalueerd. Voor de evaluatie zijn de leden van ons Groene Netwerk benaderd, waarbij IVN, Natuur en Milieufederatie Gelderland, vrienden van de Groene Corridor en de Stichting Bewoners Organisatie Bottendaal hun inbreng hebben gegeven. Ook is het Bomenplan intern geëvalueerd met de interne groenketen. De voorgestelde adviezen in deze evaluatie zijn uit beide evaluaties samengesteld. De evaluatie gaat in op de in het Bomenplan gestelde doelen en de daaraan gekoppelde uitvoeringsagenda. We omschrijven de resultaten en op welke wijze hier een vervolg aan kan worden gegeven.

Doelstellingen Bomenplan en Uitvoeringsagenda 2021-2025

De hoofddoelen van dit bomenplan zijn terug te brengen naar meer èn gezonde bomen in de stad. De volgende doelstellingen staan centraal:

- Groei bomenareaal: We sluiten aan bij de ambities uit het nationaal klimaatakkoord laten ons bomenareaal jaarlijks groeien met 1%, vertaald naar het aanplanten van 625 stuks bomen per jaar (dankzij het coalitieakkoord is dit aantal verhoogd naar 1.000 nieuwe bomen per jaar). Het betreft het aantal bomen in de openbare ruimte die als individuele boom beheerd worden.
- Bescherming bomen: We gaan nog zorgvuldiger om met de bescherming van bomen en compenseren verlies van omgevingskwaliteit.
- Compenseren: We gaan werken met een compensatieregeling van waaruit we de baten inzetten om de groene waarden van gekapte bomen te compenseren.
- Groeiplaatsen: We investeren in kwalitatief goede nieuwe en bestaande plantplaatsen van bomen. Bomen worden hierdoor ouder en gezonder en blijven zo lang mogelijk staan

Om deze doelstellingen te bereiken hebben we ingezet op grootschalige aanplant, kwaliteitsverbetering van plantplaatsen, bescherming van bestaande bomen en het versterken van groene verbindingen. Het aanplanten van nieuwe bomen is gestimuleerd, zowel in het openbaar gebied als op particulier terrein. Daarbij hebben we nadrukkelijk gekeken naar de meerwaarde van bomen voor hun omgeving, en deze waarden stevig verankerd in de Hoofdbomenstructuurkaart. In de Uitvoeringsagenda Bomen zijn de ambities vertaald naar concrete maatregelen. Deze zijn de afgelopen vier jaar met succes uitgevoerd, wat een stevige basis legt voor verdere vergroening en een gezondere leefomgeving in de toekomst.

Groei bomenareaal

‘We sluiten aan bij de ambities uit het nationaal klimaatakkoord en willen ons bomenareaal jaarlijks laten groeien met 1%’

In de periode 2022–2025 is ons bomenareaal met 8% gegroeid ten opzichte van 2021. Daarmee hebben we het doel van 4% ruimschoots overtroffen. Het bomenareaal bestond in 2022 uit 62.300 individueel beheerde bomen in de openbare ruimte. In 2025 is het areaal gegroeid naar afgerond 66.000 bomen. Om de groei te verwezenlijken is ingezet op het planten van 1.000 bomen per jaar, in totaal 4000 bomen. Op dit moment worden er nog steeds bomen aangeplant vanuit het Bomenplan en in 2026 volgen de laatste 1.000. Daarmee wordt het totaal van 4.000 nieuwe bomen gerealiseerd. De groei van het bomenareaal bestaat niet alleen uit de aanplant van nieuwe bomen uit het Bomenplan, maar ook bomen die aangeplant zijn vanuit projecten en stadsbeheer maken hier deel vanuit.

De nieuwe aanplant is goed zichtbaar, onder andere in onze hoofdbomenstructuur. De waarden Stadsgezicht, Ecologie, Cultuurhistorie zijn stevig verankerd in de hoofdbomenstructuurkaart . Deze waarden geven nu input voor de soortkeuze en soms ook de wijze waarop we bomen aanplanten.

Bij de keuze voor boomsoorten in de stedelijke omgeving staat klimaatbestendigheid centraal. Daarbij wordt voor iedere plantlocatie zorgvuldig beoordeeld welke soorten ecologisch en technisch haalbaar zijn. Bij de aanplant wordt bewust gevarieerd in boomgrootte, met als uitgangspunt het planten van de grootste passende grootte orde binnen de beschikbare ruimte en omgevingscondities. Dit vergroot het vermogen van de bomen om schaduw te bieden en levert een maximale bijdrage aan ecosysteemdiensten, zoals verkoeling, waterberging en biodiversiteit.

Hoewel inheemse soorten vanwege hun ecologische waarde een belangrijk uitgangspunt vormen, zijn niet alle plantplaatsen geschikt voor inheemse bomen. Om die reden wordt per locatie een zorgvuldige afweging gemaakt tussen ecologie, toekomstbestendigheid en fysieke geschiktheid van de groeiplaats. Klimaatbestendig speelt een belangrijke rol bij het kiezen van de boomsoort. Ook de niet inheemse soorten leveren een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit.

Uit de analyse blijkt dat circa 70% van de aangeplante bomen niet-inheems is en ongeveer 30% inheems. De 20 soorten tellende lijst met inheemse boomsoorten zijn in de stedelijke omgeving lastig in te passen. Ze verdragen in een stenige omgeving slecht verharding en hitte. Ook wordt in verband met boomziektes gekozen voor een cultivar (bijvoorbeeld bij iepen en essen). Daar waar het haalbaar is, passen we ze toe. Binnen de groep inheemse bomen bevindt zich een aandeel van circa 30% dat valt onder bedreigde boomsoorten.

Tegelijkertijd blijft er volop behoefte aan extra bomen. Vooral in de wijken die vanuit de klimaatadaptatiestrategie zijn aangemerkt als prioritaire hittegebieden, maar ook in andere delen van de stad waar vergroening bijdraagt aan verkoeling en een prettigere leefomgeving. In de huidige planperiode konden niet alle gewenste locaties al worden beplant, omdat sommige ingrepen te kostbaar bleken. Dat betekent dat er nog veel kansen liggen om de stad verder te vergroenen.

Figuur 1 Nieuwe bomen langs de Professor de Langen Wendelsstraat

Toename boomkroonoppervlakte, we streven naar een groei van 5%

De hoofddoelen van dit bomenplan zijn terug te brengen naar meer èn gezonde bomen in de stad. Enerzijds betekent dit het aanplanten van meer bomen, anderzijds streven we naar toename van het boomkroonoppervlakte.
Hoewel het bomenareaal de afgelopen jaren met 8% is gegroeid, komen de berekeningen van het boomkroonoppervlakte – de hoeveelheid bladerdek –uit op een daling van circa 3%.

Het dalen van het boomkroonoppervlakte heeft een aantal oorzaken. Allereerst is de wijze waarop er gemeten wordt belangrijk. De meetresultaten moeten altijd worden bekeken met inzicht in hoe de data is verzameld. De bomen worden voornamelijk gedetecteerd via jaarlijkse luchtfoto's die in het begin van de zomer worden gemaakt, maar het exacte moment kan variëren. Het moment waarop de luchtfoto's worden ingevlogen kan bijvoorbeeld invloed hebben op de gemeten boomkroon. Daarnaast verbeteren de algoritmes continu, waardoor de detectie van boomkronen en bomen steeds nauwkeuriger wordt, maar nog steeds worden niet alle bomen gedetecteerd.
De resultaten blijven waardevol, maar moeten altijd geïnterpreteerd worden met kennis van de methode én van het gebied. Toe- of afnames in het aantal bomen moeten worden verklaard door context, zoals nieuwbouw of vergroeningsprojecten, of afwijkingen in de meetmethodes, zodat veranderingen in het juiste perspectief worden geplaatst.

Een daling van boomkroonoppervlakte komt doordat we zieke en bomen moeten kappen. Gemiddeld zijn dat in de openbare ruimte 350 bomen per jaar. Hier zitten ook oudere bomen bij die flink wat boomkroonoppervlakte hebben. Ook inbreiding en verdichting van de stad maakt dat er bomen worden gekapt in de stad. Op plekken waar gebouwd wordt, staan vaak nu bomen, die niet behouden kunnen blijven bij de ontwikkeling van woningen. Ook particulieren die bomen kappen tellen mee. Daarnaast kunnen beheeringrepen zoals dunningen ook zorgen voor een daling in het boomkroonoppervlakte.

Het compenseren van gekapt groen wordt volop gedaan, maar de jonge aanplant kan het verlies aan boomkroonoppervlakte nog niet gelijk compenseren.
Deze ontwikkeling onderstreept het belang van een kwalitatieve aanpak:

- Meer aandacht voor het inpassen van bestaande bomen bij ontwikkelingen;
- Blijven inzetten op voldoende groen bij nieuwe projecten;
- Creëren van groeiruimte zowel boven als ondergronds, zodat bomen ook daadwerkelijk groot kunnen worden en bijdragen aan verkoeling, CO_2-opslag en biodiversiteit.

Als we blijvend systematisch vergroenen, bomen ouder laten worden en ruimte maken voor kroonontwikkeling, dan is op langere termijn (10–20 jaar), bij een gelijkblijvend areaal, een toename van boomkroonoppervlakte te verwachten. De verwachting is dat op de kortere termijn de daling van het boomkroonoppervlakte doorgaat vanwege bouw en inbreiding. We denken na over een passende manier om de bomen die verdwijnen de aandacht te geven, bijvoorbeeld door geleverde prestaties te laten zien, of dat de boom wordt hergebruikt op de ontwikkellocaties.

Toename waarde bomen CO2 opslag, fijnstof afvang en wateropvang

De berekende ecosysteemdiensten, wegvang van luchtverontreinigende stoffen, afvang van regenwater en CO2-vastlegging per jaar zijn in de monitoringsperiode afgenomen. De ecosysteemdiensten van bomen zijn direct gekoppeld zijn aan het boomkroonvolume (het 3D model van de boom). Het boomkroonvolume is gedaald met 0,06 m^3 per m^2. Het ligt in de lijn der verwachting dat in de monitoringsperiode de jaarlijkse geleverde ecosysteemdiensten dan ook iets zijn afgenomen.

Toename monumentale bomen

In de uitvoeringsagenda is ten doel gesteld de kwaliteit van de monumentale bomen te laten toenemen. In 2021 hadden we 3700 monumentale bomen in de openbare ruimte. In 2025 is dit aantal gestegen naar 7250 monumentale bomen, bijna een verdubbeling. Een monumentale boom is 70 jaar of ouder. In de jaren 1951-1955 zijn met de ontwikkeling van de wijken flink wat bomen aangeplant. Dat maakt dat we nu veel meer monumentale bomen hebben. De jaren erna is niet een grote stijging te verwachten. Bijna 75% van de monumentale bomen heeft een toekomstverwachting van 15 jaar of meer en 20% 10-15 jaar. De kwaliteit is erg goed. De afgelopen 4 jaar zijn bij 650 bijzondere bomen in verharding de groeiplaatsen verbeterd. Hierdoor is er meer ruimte voor de wortels, betere opname van water, betere zuurstofvoorziening en een gezonder microleven. Door groeiplaatsverbetering bij monumentale bomen in verharding winnen we gezondheid, stabiliteit en levensduur.

Advies:

- *Voortzetten van de aanplant van nieuwe bomen, met nadruk op kwaliteit en strategische locaties in plaats van vaste aantallen.*
- *Focus op prioritaire hittegebieden, maar benut ook kansen in andere wijken, zoals lege straten of plekken waar vergroening kan zorgen voor verkoeling en een gezonde leefomgeving.*
- *Meeliften met andere projecten om zo efficiënt mogelijk te vergroenen.*
- *Bij de start gebiedsontwikkelingen een nulmeting van de bestaande bomen opstellen en in de opdracht meegeven zo veel als mogelijk bestaande bomen in te passen.*
- *Bij stedelijke ontwikkelingen wordt gestreefd naar een toename van het bomenareaal ten opzichte van het bestaande aantal bomen.*
- *We brengen in kaart op welke manier bij het opstellen van een GREX voor (her)ontwikkelingen structureel ruimte kan worden gereserveerd voor extra groen.*
- *Het belang van de groeiplaatsen beter bij projecten inbedden.*
- *We bepalen vierjaarlijks de boomkroonoppervlakte en boomkroonvolume. Ook blijven we de waarde van minimaal drie ecosysteemdiensten monitoren en rapporteren daarover.*
- *Inzetten op verbetering in de kwaliteit van monitoring zodat onze meetsystemen zo dicht mogelijk bij de daadwerkelijk boomkroonbedekking in de stad komen.*
- *Het monitoringsrapport bomen 2020-2024 gebruiken om te vergroenen op plekken waar dit nodig is.*
- *We blijven groeiplaatsen van (bijzondere) bomen in verharding verbeteren.*

Bescherming bomen

APV en beleidsregels

Met het nieuwe Bomenplan is de APV aangepast en zijn nieuwe beleidsregels opgesteld zodat het bomenbeleid wordt uitgelegd en goed toepasbaar is. Daarmee is een stevige basis gelegd voor betere bescherming van bomen. Bij de evaluatie zien we verschillende verbeterpunten waarmee we de bescherming nóg effectiever kunnen maken:

Aanpassing vergunningsplicht
De vergunningsplicht bij meerstammige bomen geldt voor de dikte van de dikste stam, hierbij wordt de 30 cm aangehouden. In de praktijk halen meerstammige bomen zelden de huidige grens van 30 cm stamdiameter (ze hebben minder diktegroei dan solitaire bomen), waardoor waardevolle exemplaren soms verloren gaan. Er sneuvelen dus nu oude exemplaren. Door de grens te verlagen naar 20 cm voor de dikste stam op 1,30 meter hoogte, kunnen we ook deze bomen beter beschermen.

Aanvulling hindertabel
Voor gemeentelijke bomen is er een heldere procedure bij overlast, maar voor particuliere bomen ontbreekt nog eenduidigheid. Het opnemen van een afwegingskader voor hinder (wanneer is er sprake van hinder) voor particuliere bomen zorgt voor duidelijkheid, transparantie en gelijke behandeling.

Advies:

- *De vereisten voor een vergunning aan te passen voor meerstammige bomen waarvan ten minste één stam op 1,30 meter hoogte een diameter heeft van 20 cm of meer.*
- *Het toevoegen van een hindertabel voor particuliere bomen in de beleidsregels.*

Compenseren

De doelstellingen uit het Bomenplan luiden ‘We gaan nog zorgvuldiger om met de bescherming van bomen en compenseren verlies van omgevingskwaliteit’ en ‘We gaan werken met een compensatieregeling van waaruit we de baten inzetten om de groene waarden van gekapte bomen te compenseren.’ Hiervoor zijn nieuwe APV – en beleidsregels opgesteld en is het compensatieplan bomen vastgesteld.
Het compensatieplan:

- Heeft de werkwijze ‘ladder van boombehoud’ geïntroduceerd: inpassing, aanpassing en verplaatsing hebben altijd de voorkeur boven compensatie.
- Maakt financiële compensatie mogelijk: als het echt niet past, kan in de openbare ruimte met de financiële middelen worden vergroend in de directe omgeving.
- Bevat strengere fysieke compensatie regels, met grotere voorgeschreven aanplantmaten.
- Vraagt bij grote projecten een groencompensatieplan waaruit dient te blijken dat de groene waarden gecompenseerd en zelfs verbeterd worden.

Met de compensatieregeling zorgen we ervoor dat bij het verdwijnen van bomen de groene waarden teruggebracht worden.

Compenseren van groen

De doelstellingen worden met dit plan gehaald, maar we zien wel dat er problemen ontstaan. We willen de groene waarden van bomen graag behouden liefst binnen het perceel waar de gekapte boom heeft gestaan. Steeds vaker zien we echter dat er in de directe omgeving onvoldoende ruimte is voor herplant, ook in de openbare ruimte. Dit vraagt om een bredere blik.

Compensatieplicht voor percelen

In het compensatieplan is opgenomen dat er geen compensatieplicht is voor percelen kleiner dan 300 m². De huidige grens van 300 m² bood bewoners ruimte, maar in de praktijk zien we dat juist in prioritaire hittewijken groen uit kleinere tuinen verdwijnt. Door de grens te verlagen naar 150-200 m² vergroten we de bijdrage van particuliere tuinen aan een klimaatbestendige en groene stad. Een kleine boom van de derde grootte orde is goed inpasbaar op een perceel van circa 200 m². Een perceel van 150-200 m2 past bij rijtjeswoningen, en wijken met een gemend woningaanbod.

Advies:

- *Nieuwe gebieden aanwijzen en bij grondaankopen niet alleen denken aan woningbouw, maar ook aan voldoende ruimte voor toekomstig groen. Zo houden we de stad in balans.*
- *Stel de compensatieplicht voor het kappen van een boom in bij een perceelgrootte vanaf 150-200 m² in plaats van 300 m² .*

Groeiplaatsen

Bomen en de ondergrond

Een start is gemaakt met een plan voor bomen en de ondergrond. Afgelopen jaar heeft de gemeente Nijmegen deel uitgemaakt van het project 'Samenwerken bij bomen' van het kennis Centrum voor Ondergronds Bouwen (COB). Samen met groenexperts van gemeentes en vertegenwoordigers van netbeheerders is gewerkt aan een kennisdocument en een praktijkwijzer. Dit helpt bomen beter in te passen, ook voor de toekomst, maar geeft nog geen antwoord op een prangend probleem. In Nijmegen zijn veel cultuurhistorische lanen met monumentale bomen waar kabels onder liggen. Het herplanten van bomen in deze hoofdbomenstructuur is hierdoor niet mogelijk. Hierdoor verdwijnen de lanen voor de toekomst. In totaal ligt er onder 45% van ons boomareaal een kabel van formaat en dat wordt met het uitrollen van de energietransitie alleen nog maar meer. Het uitgangspunt is dat nieuwe bomen niet op kabels en leidingen worden geplant, maar daar waar dat echt niet lukt en het wel heel wenselijk is, is het van belang dat samen met de netbeheerders hier samenwerkingsafspraken over worden gemaakt. Ook moet nog nader worden gekeken naar archeologie en niet gesprongen explosieven.

Verbeteren groeiplaatsen bijzondere bomen

De kwaliteit van de groeiplaats bepaalt of bomen oud en vitaal kunnen worden. De afgelopen jaren is hierin veel geïnvesteerd: ongeveer 650 bomen hebben een verbeterde groeiplaats gekregen door vergroting van boomspiegels, het toepassen van beluchtingstechnieken (ploffen), toevoegen van houtsnippers en plantaardig materiaal (mulchen) en de aanleg van waterdoorlatende voorzieningen. Ook bij nieuwe aanplant is standaard een hoogwaardige Boom Voedings Bodem (BVB-mix) toegepast. Daarmee investeren we in bomen die 50 tot zelfs 100 jaar mee kunnen. Kanttekening hierbij is wel dat dit soms een verstorende impact kan hebben op de huidige bomenprocessen en dus de lokale ecologische waarde van een gebied.

Advies:

- *Samen met onze netbeheerders (maar ook Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Stadswerk) in gesprek gaan over mogelijkheden om bomen te combineren met bestaande kabels en leidingen en deze vast te leggen.*
- *Opnieuw de maatregel groeiplaatsen verbeteren inzetten. Blijvend investeren in de groeiplaatsverbeteringen van alle nieuwe bomen.*
- *Specifieker bepalen of een standaard bodemverbetering echt nodig is, i.v.m. de lokale ecologische waarde van een gebied.*

Figuur 2 Verbeterde groeiplaats door mulchen bij monumentale bomen in Julianapark

Uitvoeringsagenda 2021-2025

De meeste maatregelen in de Uitvoeringsagenda 2021-2025 zijn uitgevoerd. Op een aantal maatregelen moet nog verdere actie op worden ondernomen.

- Het onderzoeken naar mogelijkheden voor een eigen bomenbank; dit blijkt lastig haalbaar, er is geen ruimte beschikbaar en ook de zorg voor de bomen is lastig te organiseren. Binnen projecten worden wel vaker bomen opgekuild die later weer gebruikt kunnen worden. We onderzoeken nog in combinatie met een grondbank of een depot vanuit circulariteit nog mogelijkheden biedt.
- Actualisatie hoofdboomstructuur: elke vier jaar beoordelen we of er wijzigingen nodig zijn. We voegen nog een aantal ontbrekende structuren toe waaronder de oude boomstructuren in Kinderdorp Neerbosch.
- We formeren een aanpak voor bomen in relatie tot kabels, leidingen van nutsbedrijven, archeologie en niet gesprongen explosieven.
- Evenementen en werkzaamheden. Dit punt is zoals beschreven door complexiteit nog niet uitgewerkt.
- We zetten in op educatie en communicatie over bomen in de stad samen met het groene netwerk. Dit doen we al, maar kan blijvend worden voortgezet. Zo liggen er kansen in het in het veld zichtbaar maken van waardevolle en monumentale bomen, bijvoorbeeld in de Groene Corridor.
- De bomenweggeefdagen in de prioritaire hittewijken zijn een succes. In totaal zijn er in 2024 en 2025 330 bomen uitgedeeld. Ook zijn de scholen en de woningbouwcorporaties betrokken bij deze acties. Hier vervolg aan geven, in wat voor vorm dan ook, is wenselijk.

- Communicatie als onderdeel van een bredere boodschap die past bij de communicatiestrategie voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Figuur 3 Boomweggeefactie in de Wolfskuil

Advies: Bovenstaande maatregelen vanuit het Bomenplan laten landen in het nieuwe omgevingsprogramma Stadsvergroening.

Vervolg

De genoemde adviezen en maatregelen nemen we mee in het nieuwe omgevingsprogramma Stadsvergroening en zorgen voor een uitwerking in de beleidsregels en de APV. Nieuwe specifieke doelen en KPI's worden in het beoogde nieuwe omgevingsprogramma uitgewerkt.

Het Bomenplan blijft de nadere thematische beleidsuitwerking van de Omgevingsvisie vormen. Het Bomenplan Nijmegen kent geen specifieke einddatum. Na vier jaar evalueren we het omgevingsprogramma Stadsvergroening. We bekijken dan ook of het Bomenplan nog steeds actueel is en voldoet.